

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๑๑๕/ด.๐๓๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขะลอกการออกคำสั่งเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสหภาพ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๐๐๒ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่องเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสหภาพ

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้แจ้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่วินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสหภาพตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ว่าในการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสหภาพต้องคำนึงถึงลักษณะสำคัญอันเป็นองค์ประกอบของสหกรณ์ตามมาตรา ๓๓(๒) คือ เป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น คุณสมบัติของสมาชิกสหภาพที่กำหนดโดยข้อบังคับของสหกรณ์ตามมาตรา ๔๑ จึงต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๓๓ ที่กำหนดให้สหกรณ์ต้องมีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะด้วย ซึ่งจากกรณีดังกล่าวได้แนะนำให้สหกรณ์จังหวัด รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ควรพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนข้อบังคับในส่วนของคุณสมบัติสมาชิกสหภาพที่ขัดหรือแย้งกับข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

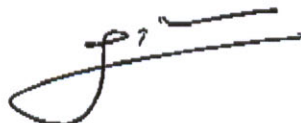
ปรากฏว่าจากการที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ได้มีคำสั่งเพิกถอนข้อบังคับในส่วนของคุณสมบัติสมาชิกสหภาพที่ขัดหรือแย้งกับข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาไปแล้วนั้น มีสหกรณ์ต่างๆที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้ร้องขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ ทบทวนคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสหภาพดังกล่าว เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและมาตรการในการเยียวยาความเสียหายให้สหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้นำเรื่องนี้หารือในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ วาระที่ ๕.๓ ซึ่งที่ประชุม คพช. พิจารณาแล้วมีมติเห็นควรให้นายทะเบียนสหกรณ์ขอทบทวนความเห็นกรณีคุณสมบัติของสมาชิกสหภาพไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง และควรให้ชะลอกการปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสหภาพไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับคำวินิจฉัยจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงในการกำหนดให้มีบทบัญญัติมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่องสมาชิกสหภาพนั้นเนื่องมาจากเดิมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ไม่มีบทบัญญัติเรื่องสมาชิกสหภาพกำหนดไว้

-๒-

แต่มีปัญหากรณีนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ในสถานศึกษา เช่น ร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิคต่างๆหรือในมหาวิทยาลัย ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะแต่ต้องการเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อใช้บริการของสหกรณ์และเพื่อเป็นการส่งเสริมการสหกรณ์ในสถานศึกษา ส่วนสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรหรือประเภทสหกรณ์นิคม มีบุคคลที่อยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์แต่ขาดคุณสมบัติของสมาชิกแต่ต้องการเข้ามาใช้บริการของสหกรณ์ในด้านของปัจจัยการผลิตและสินเชื่อในการประกอบอาชีพหรือการฝากเงิน ดังนั้น จึงมีการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องสมาชิกสมทบไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ โดยกำหนดในวรรคสองว่า "คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ" ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีบทบัญญัติกฎหมายมาตราดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๔๑ วรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า "ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบในการนับชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใดๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ" จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้สมาชิกสมทบใช้บริการของสหกรณ์เท่าที่สหกรณ์กำหนดให้สิทธิเท่านั้น ไม่ต้องการให้สมาชิกสมทบเข้ามามีส่วนในการบริหารงานสหกรณ์แต่อย่างใด ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงเห็นว่าสหกรณ์น่าจะกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบเองได้โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับตามความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ขอทบทวนความเห็นไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง และในระหว่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกายังมิได้แจ้งผลการวินิจฉัยตามที่ขอทบทวนไปนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ จึงเห็นควรแนะนำให้สหกรณ์จังหวัด รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาเพิกถอนคำสั่งที่สั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกสมทบก่อน จนกว่าจะได้รับคำวินิจฉัยทบทวนความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์จะได้แจ้งให้ทราบต่อไป อนึ่ง ในระหว่างรอผลคำวินิจฉัยนี้ ให้แนะนำให้สหกรณ์หยุดรับสมาชิกสมทบที่มีคุณสมบัติที่ขัดหรือแย้งกับข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๕๐๑/๑๓๓๒ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ ไว้ก่อน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้แจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุพัตรา รณณีวัฒน์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๘๗๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cpd_sco@cpd.go.th

(ตัวอย่าง)

ที่

สำนักงานสหกรณ์จังหวัด.....

พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง เพิกถอนคำสั่งเพิกถอนรับจดทะเบียนข้อบังคับของสหกรณ์

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์..... จำกัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัด..... ที่ ลงวันที่.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์..... จำกัด พ.ศ. หมวด..... ชื่อ..... เกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสมทบ นั้น

เนื่องจากปรากฏว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์ได้นำเรื่องนี้หารือในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ วาระที่ ๕.๓ ซึ่งที่ประชุม คพช. พิจารณาแล้วมีมติเห็นควรให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอทบทวนความเห็นกรณีคุณสมบัติของสมาชิกสมทบไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง และควรให้ชะลอการปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสมทบไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับคำวินิจฉัยจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์เห็นว่า ข้อเท็จจริงในการกำหนดให้มีบทบัญญัติมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่องสมาชิกสมทบนั้น เนื่องจากเดิมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ไม่มีบทบัญญัติเรื่องสมาชิกสมทบกำหนดไว้ แต่มีปัญหากรณีนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ในสถานศึกษา เช่น ร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ หรือในมหาวิทยาลัย ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะแต่ต้องการเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อใช้บริการของสหกรณ์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมการสหกรณ์ในสถานศึกษา ส่วนสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรหรือประเภทสหกรณ์นิคม มีบุคคลที่อยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์แต่ขาดคุณสมบัติของสมาชิกแต่ต้องการเข้ามาใช้บริการของสหกรณ์ในด้านของปัจจัยการผลิตและสินเชื่อในการประกอบอาชีพหรือการฝากเงิน ดังนั้น จึงมีการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องสมาชิกสมทบไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ โดยกำหนดในวรรคสองว่า "คุณสมบัติ วิริยสัมพันธ์ และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ" ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีบทบัญญัติกฎหมายมาตราดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๔๑ วรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า "ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบในการนับชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใดๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ" จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้สมาชิกสมทบใช้บริการของสหกรณ์เท่าที่สหกรณ์กำหนดให้

สิทธิเท่านั้น ไม่ต้องการให้สมาชิกสมทบเข้ามามีส่วนในการบริหารงานสหกรณ์แต่อย่างใด ดังนั้น จึงเห็นว่าสหกรณ์ควรกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบเองได้ โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับ ตามความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ขอทบทวนความเห็นไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ค่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๐๕/๔๕๘๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และในระหว่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกายังมิได้แจ้งผลการวินิจฉัยตามที่ขอทบทวนไปนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาหรือเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ จึงเห็นควรเพิกถอนคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกสมทบไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยทบทวนความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง อนึ่งในระหว่างรอผลคำวินิจฉัยนี้เห็นควรให้สหกรณ์หยุดการรับสมาชิกสมทบที่มีคุณสมบัติที่ขัดหรือแย้งกับข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๕๐๑/๑๓๓๒ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ ไว้ก่อน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๕๐/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งรองนายทะเบียนสหกรณ์ และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๘๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์ จำกัด ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ตามหนังสือที่อ้างถึง ทั้งนี้ ให้มีผลย้อนหลังเป็นการเพิกถอนคำสั่งตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนข้อบังคับดังกล่าวเป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

สหกรณ์จังหวัด.....

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร.

โทรสาร

E-mail :@cpd.go.th